

JIŽNÍ ČECHY

Z oblasti vojenské se asi většině z vás okamžitě vybaví husitské opevněné město Tábor, rodiště Jana Žižky Trocnov a slavné první velké vítězství husitů u Sudoměře. V jižních Čechách ale najdete i několik hradišť a zajímavým způsobem opevněných měst – Třeboň, Vimperk, Prachatice nebo Vodňany. V Netolicích se v místním archeoparku podařilo velmi věrně znovu podle starých technologických postupů a za použití dobových materiálů postavit část opevnění přemyslovského hradiště. V oblasti Šumavy stojí i náš nejvýše položený hrad Vítkův kámen. A další hrady jako Landštejn, Zvíkov nebo Rožmberk patří k nejzajímavějším. Kolem hranic probíhala linie lehkého opevnění z třicátých let minulého století. Muzea se zajímavými expozicemi s touto tematikou najdete u Slavonic, Kláštera, ale i přímo na zámku v Jindřichově Hradci. Nad Jindřichohradeckem v roce 1944 proběhla také jedna z velkých vzdušných bitev druhé světové války a stopy po ní se můžete pokusit najít i dnes. V šumavských lesích se ukrývala tajná podzemní továrna Františkov, kde se montovaly části prvních tryskových letadel světa. A mezi drobné kuriozity, které jen dokreslují pestrost nabídky, lze jistě přidat pomník setkání pěti armád u Vitějovic. Existuje vůbec někde v Evropě podobná rarita?

★ Opevněné husitské město Tábor

Na místě budoucího Tábora se usídlili už Keltové. V 13. století vyrostl hrad, ze kterého se vzhledem k několika přestavbám mnoho nedochovalo. Vidět můžete věž **Kotnov**, dnes sloužící jako vyhlídkové místo na město, a přilehlou patrovou **Bechyňskou bránu**, v níž sídlí expozice Život ve středověku. Po roce 1420 město obsadili husité a začalo vyrůstat opevněné centrum, zcela odlišné od tehdejších zvyklostí. Nepravidelné úzké ulice se zákoutími působily chaoticky, ale šlo o dokonalý strategický záměr. Jejich pavučinové uspořádání umožňovalo dokonalou obranu a přitom rychlý přesun z centrálního náměstí k hradbám. Ačkoliv žádné domy z té doby už nestojí, městské opevnění je stále možno

Na Žižkově náměstí v Táboře stojí pískovcová socha vojevůdce od Josefa Strachovského. Na podstavci najdete vyznačená místa jeho vítězných bitev.

Otevírací doba: celoročně

Cenová hladina:
od 50,- Kč do 99,- Kč

Kontakt:

Husitské muzeum
Náměstí Mikuláše z Husy
44, 390 01 Tábor
Tel.: +420 381 252 242
E-mail: tabor@husitskemuzeum.cz
www.husitskemuzeum.cz

Mapa KČT č. 41, 76

Kam v okolí?

Na západním okraji města Tábora najdete známé poutní místo Klokoty, na tomto místě Jan Žižka nechal v místní faře upálit homosexuální admiranty (www.klokoty.cz).

obdivovat. V třicátých letech 15. století došlo k jeho dalšímu zdokonalení, z té doby pochází trojbrání Nové brány, soustava tří bran s prostorem mezi nimi čelně chráněným mohutnou, několikrát zalomenou zdí se střílnami, jeden z prvních barbakanů Evropy. Městské hradby tvořil systém parkánové a hlavní hradby doplněný věžemi a baštami, dodnes je zachovaná Žižkova bašta zvaná Velká.

Brána a hradní věž Kotnov v Táboře

Poslední bitva husitských válek

Za poslední větší bitvu husitských válek lze považovat střetnutí tábořských vojsk proti vojskům Oldřicha z Rožmberka, ke kterému došlo 19. srpna 1435 u Křeče. Husité vezli zásoby obležené Lomnice nad Lužnicí a na zpáteční cestě při jejich pronásledování překvapivě došlo k útoku. Husité nestačili sestavit vozovou hradbu a byli poraženi. Na místě bitvy najdete kamenný památník ve tvaru kalichu.

Informace: www.hrady.cz/?OID=9753.

Jak na místo?

Pomník najdete u silnice Kamenice nad Lipou – Sezimovo Ústí neda-leko železniční zastávky Křeč.

Otevírací doba: volně přístupná lokalita

Cenová hladina: zdarma

V Leteckém muzeu v Deštné najdete i fragmenty ze sestřeleného letounu Messerschmitt Me-109.

Mapa KČT č. 76

Kam v okolí?

Na severním okraji blízkých Černovic můžete navštívit starý židovský hřbitov (www.dedictvivosociny.cz/kultura/pamatky-50/zidovske-4/?id=165).

Bývalé vojenské letiště Bechyně

Letiště bylo dostavěno v roce 1954 a bylo používáno až do roku 1993. Fungoval zde stíhací letecký bombardovací pluk s letouny Mig-15, Mig-19, Mig-21. Ačkoliv objekty letiště stále využívá Armáda ČR a v současnosti zde najdete velitelství ženijní brigády, letištní plocha je využívána i pro civilní účely a koná se zde řada akcí.

Jak na místo?

K letišti lze odbočit před Bechyní ze silnice Tábor – Bechyně. Od železniční zastávky Bežerovice asi kilometr jižním směrem po silnici.

Informace: www.zenijnibrigada.army.cz/index.php?page=posadka.

Mapa KČT č. 71

Letecké muzeum Deštná

Expozice představuje československé letce za druhé světové války, rozvoj aviatiky jižních Čech, zhlédnete kopii protileteckého krytu, vyznamenání, dobové uniformy a jejich označení, pietní místnost i část sestřeleného letounu Me-109. Otevřeno je od května do září denně mimo pondělky.

Jak na místo?

Z Jindřichova Hradce po silnici č. 128 směr Černovici přes Lodhérov do Deštné.

Otevírací doba: sezónně

Cenová hladina: od 50,- Kč do 99,- Kč

Kontakt:

Letecké muzeum
Náměstí Míru 61, 378 25 Deštná
Tel.: +420 721 415 581
E-mail: mesto@destna.cz
www.leteckemuzeum.destna.cz

Mapa KČT č. 76

Kam v okolí?

V Deštné můžete navštívit také Provaznické muzeum (www.provaznickemuzeum.destna.cz).

Kam za vojenskými památkami

Informace: www.taborcz.eu/vismo/o_utvar.asp?id_org=16470&id_u=1548&p1=1083. Roku 1438 město odolalo útoku Albrechta Habsburského, ovšem o čtrnáct let později se Tábor vzdal vojsku Jiřího z Poděbrad. Za třicetileté války město dobyli Švédové. Zajímavé je i dvoupatrové, zčásti přístupné **podzemí** s propojenými sklepy pod domy. Vstup do něho najdete v budově staré radnice na náměstí, odkud se vstupuje také do **Husitského muzea**. Přístupno je od dubna do září denně, od října do března od středy do soboty.

★ Hrad, opevnění a muzeum armády Jindřichův Hradec

Na místě původního opevněného hradiště nechal Jindřich z Prčice v první polovině 13. století postavit **hrad Novum castrum**. Raně gotický hrad s vodním opevněním byl po požáru roku 1430 přestavěn. K nejvýznamnější přestavbě na sídlo zámeckého typu ale došlo ve druhé polovině 16. století. Z hradu se dochovala válcová Velká věž, kterou lze v rámci prohlídky navštívit, dále část hradního paláce nazvaná Staré stavení a pozdně gotické hradní křídlo z 16. století. Od dubna do října denně mimo pondělky lze absolvovat jednu ze tří prohlídkových tras (www.zamek-jindrichuvhradec.eu).

Z původního **městského opevnění** z 13. století se dochovaly jen zbytky na severní straně města. Z opevnění o dvě století mladší můžete vidět také část hradeb a parkánu, baštu Solnici a z původních tří bran pouze bránu Nežáreckou.

Na státním hradu a zámku najdete také **Muzeum Československé armády 1938**, mapující mobilizaci v září roku 1938, boj se záškodníky, výzbroj a výstroj armády, vidět můžete maketu celního úřadu, model „řopíku“ i s vybavením, dobového tábořiště vojáků, přehled předválečné produkce kulometů brněnské Zbrojovky. S řadou vystavených exponátů je možné manipulovat a na místě vyzkoušet. Otevřeno je v červenci a srpnu denně, v květnu, červnu a září o víkendech a svátcích.

Přestavbou původního hradu vyrostl zámek v Jindřichově Hradci.

Otevírací doba: sezónně
Cenová hladina:
od 50,- Kč do 99,- Kč

Kontakt:

Muzeum Československé armády 1938
Dobrovského 1/1, 377 01 Jindřichův Hradec

Tel.: +420 606 102 350,
+420 728 043 746

E-mail: svitak.miloslav@seznam.cz
www.bunkry-jh.cz/jhradec/jhradec.htm

Mapa KČT č. 75, 78

Kam v okolí?

V Jindřichově Hradci navštivte Muzeum s expozicí Krýzových jesliček, cechů, hodin, síň Emy Destiniové i soubor terčů a terčových zbraní (www.mjh.cz).

Vojenská zajímavost

U obce Kadolec při silnici Slavonice – Nová Bystřice můžete vidět asi stometrový úsek kopie „železné opony“ v místě, kde skutečně původně stála. Strážní věž, branka, signální stěna, ostnaté dráty v podobě přibližně z osmdesátých let minulého století, kdy už do drátů na hranicích nebylo pouštěno vysoké napětí...

Informace: www.vojensko.cz/pamatnik-zelezne-opony-slavonice-kadolec.

Jindřichohradecké muzeum má také expozici věnovanou **letecké bitvě** z druhé světové války. Chcete-li se dozvědět více o jednom ze tří největších vzdušných střetnutí z roku 1944, nenechtejte si návštěvu muzea ujít. O bitvě najdete více v samostatném odstavci této knihy.

Hrad Landštejn

Jedna z našich nejrozsáhlejších a nejlépe zachovaných hradních zřícenin stojí na žulovém vrchu v lesích České Kanady. Landštejn založili bavorští páni z Hirschbergu, od 13. století byl ve vlastnictví Vítkovců a následně Krajčů z Krajku. V 16. století došlo k přestavbě, o století později po obléhání byl dobyt a blesk, který způsobil požár roku 1771, proměnil tento mohutný hrad ve zříceninu. Skvěle je dochovaná fortifikace – dva pásy goticko-renesančního opevnění s půlkruhovými baštami, dvě hranolové věže spojené křídlem paláce, v nižší věži je kaple, z vyšší je možný daleký rozhled.

Jak na místo?

Ze silnice Slavonice – Nová Bystřice ve Starém Městě pod Landštejnem odbočíte směr Landštejn, Vitíněves. Od železniční zastávky Albeř po značené cestě asi osm kilometrů.

Otevírací doba: sezónně

Cenová hladina: od 50,- Kč do 99,- Kč

Kontakt:

Státní hrad Landštejn
378 81 Slavonice

Tel.: +420 384 498 580

E-mail: landstejn@budejovice.npu.cz
www.hrad-landstejn.cz

Landštejn, mohutně opevněný hrad, střežil hranici Čech, Moravy a Rakouska.

Mapa KČT č. 78

Kam v okolí?

U Starého Města pod Landštejnem můžete navštívit lanový park (www.coo-dy.cz/1-lanovy-park-landstejn.html).

Muzeum československého opevnění Slavonice

Ještě než se vydáte k linii lehkého opevnění, prohlédněte si renesanční Slavonice, jedno z nejkrásnějších měst jižních Čech. Na historickém jádru je jasně patrný průběh městského opevnění, byť ze samotných hradeb jsou dochovány jen zbytky. Z původních pěti bašt zůstala stát jediná (ve směru na Znojmo), z bran stojí Horní a Dolní. Do obranného systému města se podařilo na jižní straně zapojit potok a na severní rybník. Za pozornost stojí také přístupné podzemní odvodňovací štoly. Muzeum opevnění zahrnuje devět rekonstruovaných lehkých objektů vzoru 37, z nichž tři jsou včetně výzbroje a vybavení. Dva ve stavu z roku 1938 a jeden po úpravách z padesátých let minulého století. Instalovány jsou i venkovní protipěchotní a protitankové překážky. K cestě můžete využít naučnou stezku Československé opevnění, která vede ze Slavonic až na hrad Landštejn. Objekty jsou přístupné od května do září o víkendech, v červenci a srpnu denně. O letních prázdninách probíhá řada doprovodných akcí a ukázek.

Jak na místo?

Ze Slavonic asi dva kilometry po značené cestě směr Staré Město pod Landštejnem.

Otevírací doba: sezónně

Cenová hladina: od 50,- Kč do 99,- Kč

Kontakt:

Muzeum čs. opevnění

Tel.: +420 606 124 829,
+420 723 398 420

E-mail: slavonicebunkry@seznam.cz
www.slavonicebunkry.cz

Mapa KČT č. 78

Kam v okolí?

Od muzea se po značené cestě vydejte k pozůstatkům obce Pfaffenschlag, vypálené husity (www.hrady.cz/?OID=1898).

Letecká bitva nad Jindřichohradeckem 1944

Za slunečného odpoledne 24. srpna 1944 došlo nad jindřichohradeckem k velkému leteckému střetnutí americké Air Force a německé Luftwaffe. Toho dne ze základny v Itálii vystartovalo 239 bombardérů B-24 Liberator, 168 bombardérů B-17 Flying Fortress za doprovodu 215 stíhačů P-51 Mustang a 97 stíhačů P-38 Lightning. Cílem bombardérů se staly letiště v Pardubicích, chemické závody v Pardubicích a Kolíně. Po úspěšné akci při návratu se Němcům podařilo odlákat americké stíhače a napadnout bombardovací letouny. Německé stíhačky Bf-109 Messerschmitt a Fw-190 Focke Wulf poslaly k zemi čtyři bombardéry, které dopadly u Člunku, Číměře, Lomů a Vlčice. Sami ztratili patnáct stíhaček. Čtrnáct amerických pilotů zahynulo, pohřbeni byli v Člunku, Číměři a Strmilově. V létě roku 1946 byla těla exhumována a převezena na centrální hřbitov ve Francii a do USA. Pamětní desku americkým pilotům najdete na zdi kostela v Číměři a na zdi hřbitovního kostela svatého Ondřeje ve Strmilově (u silnice směrem na Kunžak).

Informace: www.44lmopr.army.cz/bitvanadjh.html.

Za hřbitovní zdi kostela svatého Ondřeje stojí poškozený objekt lehkého opevnění. Probíhá tudy vnitřní linie opevnění, která stála na území Protektorátu. Z toho důvodu byly bunkry Němci odstřelovány a likvidovány. Linie pokračuje směrem k rybníku Komorníku a po jeho břehu severovýchodním směrem až k silnici Strmilov – Heřmaneč.

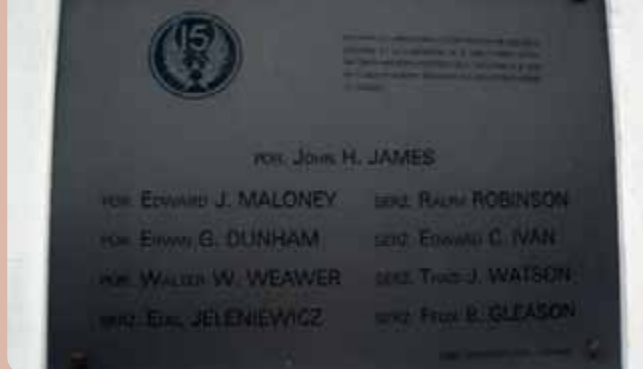
Informace: <http://ubytovani.strmilov.cz/tipy/bunkry/>.

Otevírací doba: volně přístupná lokalita

Cenová hladina: zdarma

Mapa KČT č. 78

Nedaleko Strmilova najdete zajímavou tvrz v Budkově.

Pamětní deska americkým pilotům na hřbitovním kostele ve Strmilově

Objekt lehkého opevnění poškozený Němci u hřbitovního kostela ve Strmilově

Při odstřelu se tento řopík celý prakticky nepoškozený převrátil, což svědčí o vynikající kvalitě opevnění. Najdete ho u rybníka Komorníku u Strmilova.

Muzeum československého opevnění Klášter

Hlavní expozici tvoří „řopík“ ve stavu z roku 1938 s kompletním vybavením a výzbrojí. Další „řopík“ má podobu z konce osmdesátých let a je přístupný při vyhlášených akcích. Pokud se vydáte po prohlídkové trase, narazíte na šest dalších objektů lehkého opevnění, jeden z nich je odkopán až na základovou desku pro představu, jak hluboko byly tyto malé pevnosti zakládány. Vidět můžete také základovou desku

pro ubytovací chatu osádek. Otevřeno je v červenci a srpnu denně, v červnu a září denně mimo pondělky a v dubnu a květnu o víkendech.

Jak na místo?

Po silnici Nová Bystrice – Slavonice přes Albeř, Klášter I, v Klášteře II odbočit směrem Landštejn, po kilometru lesní parkoviště u muzea. Z železniční zastávky Albeř po značené turistické cestě směrem Landštejn přes Klášter necelých pět kilometrů.

Otevírací doba: sezónně

Cenová hladina: od 50,- Kč do 99,- Kč

Kontakt:

Muzeum čs. opevnění Klášter

Tel.: +420 606 102 350,

+420728 043 746

E-mail: svitak.miloslav@seznam.cz

www.bunkry-jh.cz/klaster/klaster.htm

Mapa KČT č. 78

Kam v okolí?

Za prohlídku stojí Klášter, nedaleký kostel Nejsvětější Trojice, s nímž původně souvedil klášter Paulánů (www.hrady.cz/?OID=1534).

★ Trocnov – rodiště husitského hejtmana Jana Žižky

Kolem roku 1360 se narodil v zemanském dvorci budoucí vojevůdce Jan Žižka. Zpráv o jeho životě do vypuknutí husitské revoluce není mnoho. Musel svůj dvůr prodat, stal se lapkou, později odešel ke královskému dvoru do Prahy. Bojoval na polské straně v bitvě u Grunwaldu proti Řádu

Otevírací doba: sezónně

Cenová hladina: do 49,- Kč

Kontakt:

Památník Jana Žižky z Trocnova

373 12 Borovany

Tel.: +420 387 929 311

E-mail: muzeumcb@muzeumcb.cz

www.muzeumcb.cz/cz/?clanek=399

Mapa KČT č. 72, 75

německých rytířů. Roku 1420 se zúčastnil husitských bouří v Praze a ještě téhož roku se stal hlavním velitelem husitských vojsk v Táboře. O druhé oko přišel pravděpodobně po zranění při obléhání hradu Rabí. Přesto vedl husitská vojska do dalších vítězných bitev. Zemřel nejspíše na neléčený zánět u Přibyslavi 11. října 1424. Úspěšnosti v čele husitských vojsk dosahoval perfektní kázní, jeho vojenský řád obsahoval přísné tresty a zavedením do té doby ne příliš využívaného způsobu obrany sestavením vozové hrady s podporou dělostřelectva. Samotná vozová hrada s největší pravděpodobností tedy nebyla vynálezem husitů. Husité měli obrovskou motivaci v přesvědčení boje za svoji pravdu. Odvrácenou stranou byla nelítostná krutost

Městské opevnění Třeboň

Třeboň patřila k našim nejlépe opevněným městům. Opevnění začalo růst na začátku 14. století za Vítkovců, tvořily je zemní valy s palisádou a příkopy. Na konci století následujícího byly vybudovány hrady zděné, které společně se zesíleným hrádkem odolaly i několika husitským útokům. Využita byla i Zlatá stoka na východní straně. Velkou zajímavostí je, že se dochovaly všechny tři brány – Novohradská, Budějovická i Hradecká. Na jižním okraji města u rybníka Svět najdete zbytky opevnění včetně bašt.

Informace: www.hrady.cz/?OID=7645.

Otevírací doba: volně přístupná lokalita

Cenová hladina: zdarma

Mapa KČT č. 75

Kam v okolí?

U rybníka Svět můžete navštívit novogotickou Schwarzenberskou hrobku (www.zamek-trebon.eu/hrobka-schwarzenberku/).

Přestože se ani Třeboň nevyhnula boření hradeb, zachované úseky stojí za prohlídku.

Totalita rozděluje a linie opevnění u Borovan

Naučná stezka Totalita rozděluje na svém desetikilometrovém okruhu má devět zastávek s informačními tabulemi. Její začátek najdete v Borovanech u autobusové zastávky. Na její trase se nacházel i skanzen železná opona, který je už nefunkční.

Zajímavá je i linie opevnění u rakouských hranic. Vzhledem k neutralitě Rakouska byla hranice považována za bezpečnou, tudíž přednost při budování měly ohroženější úseky státní hranice. Po obsazení Rakouska Němci v březnu 1938 se vše změnilo a došlo k posilování obrany i zde. Mezi Borovany a Komařicemi došlo k vybetonování 55 „řopíků“, další pak vyrostly u Římovy a podél Stropnice a Malše. Nedaleko od železničního mostu a stanice Borovany přímo u trati stojí objekt lehkého opevnění vzor 36, v němž najdete **muzeum čs. opevnění**. Muzeum je příležitostně přístupné, nutné je se informovat dopředu (www.borovany36.estranky.cz).

Odbočíte-li z naučné stezky u Ostrolovského Újezda po značené cestě směrem na Komařice, narazíte u Veselky při silnici České Budějovice – Trhové Sviny na objekt lehkého opevnění vzoru 37. „Řopík“ je nepravidelně přístupný. Z poloviny je uveden do stavu z roku 1938 a z druhé poloviny jako německý bunkr u normandského pobřeží. Informace: www.majdalena.estranky.cz.

Mapa KČT č. 72

Kam v okolí?

U obce Dvorec můžete navštívit Park exotických zvířat (www.zoodvorec.cz).

a drancování, které provázelo ovšem ve středověku každou vojenskou výpravu, a husité nebyli výjimkou. Každopádně z hlediska vojenského šlo o obrovskou úspěšnost. Hůře vyzbrojená, hůře vycvičená a méně početná armáda, tvořená spíše příslušníky lidových vrstev, dokázala mnohokrát porazit přesilu spojených armád z části Evropy a k její porážce došlo až za použití jejich vlastní taktiky a za pomoci bývalých spolubojovníků.

Informace: www.husitstvi.cz.

V Trocnově stály původně dva dvorce – Mikšův a Žižkův. Po archeologických průzkumech jsou rekonstruovány půdorysy dvorců, najdete zde Žižkův dub, pod nímž se údajně vojevůdce narodil, pomník ze žulových kamenů, nad loukou velký žulový pomník. Navštívit můžete **Památ-ník Jana Žižky** s expozicí věnovanou vojevůdci i archeologickým nálezům na místě. Otevřeno je od května do září denně mimo pondělky.

Jan Žižka z Trocnova

Městské opevnění Českých Budějovic

Zbytky městského opevnění můžete najít i v Českých Budějovicích na Zátkově nábřeží. Gotická věž Železná panna z druhé poloviny 14. století slouží dnes jako restaurace, na ni navazuje dochovaná část hlavní městské hrady s dřevěnou konstrukcí ochozu s Otakarovou baštou.

V Panské ulici pak narazíte na Rabenštejnskou věž, jež také tvořila součást opevnění.

Informace: www.c-budejovice.cz/cz/turistika-a-volny-cas/stranky/pamatky.aspx, www.hrady.cz/?OID=2310.

Otevírací doba: volně přístupná lokalita

Cenová hladina: zdarma

Mapa KČT č. 72

Kam v okolí?

Nádherný výhled na město a okolí vám poskytne ochoz Černé věže, původně sloužící jako hláška a zvonice (www.kudyznudy.cz/Aktivity-a-akce/Aktivity/Dominantni-Cerna-vez-v-Ceskych-Budejovicich.aspx).

Dochovaná část městského opevnění Českých Budějovic

Státní hrad Nové Hradky

Na ostrohu nad říčkou Stropnicí vyrostl v 13. století gotický hrad, který vlastnili Vítkovci a později Rožmberkové. O dvě století později byl opakovaně dobyt a vypálen, v 16. století poškozen výbuchem a zemětřesením. Na začátku následujícího století byl opraven a mohutně opevněn, hradní příkop dosahuje hloubky až 13 metrů. Přesto došlo k jeho dobytí Karlem Bonaventurou Buquoyem, jehož rod hrad vlastnil až do roku 1945. Po druhé světové válce zde sídlilo velitelství Rudé armády a došlo tak ke zničení části cenných archiválií. Vzhledem ke kolaboraci s Němci nebyly Nové hradky Buquoyům vráceny. Absolvovat můžete následující prohlídkové okruhy: I. Hrad, II. Byt, III. Hradní příkop. Otevřeno je od dubna do října denně mimo pondělky, o letních prázdninách denně a kromě toho ve vyhlášených termínech mimo toto období. Tři kilometry jihozápadně od Nových Hradů stojí nad Terčíným údolím skvěle zachovaná, pozdně gotická tvrz **Cukněstěj**, postavená koncem 15. století. Později byla přistavěna osmiboká věž a obytné

Nové Hradky

budovy, které vytvořily malý dvůr. Okna jsou řešena jako střelná, v čelním traktu se nachází brána, k níž byl původně přístup po sklápěcím mostě. Informace: www.hradky.cz/?OID=121.

Jak na místo?

Z Českých Budějovic po silnici směr Trhové Sviny a Nové Hradky. Od železniční stanice Nové Hradky pěšky asi tři kilometry.

Otevírací doba: sezónně
Cenová hladina: od 50,- Kč do 99,- Kč jednotlivé okruhy

Kontakt:

Státní hrad Nové Hradky
Komenského 33, 373 33 Nové Hradky
Tel.: +420 386 362 135
E-mail: novehrady@npu.cz
www.hrad-novehrady.eu

Mapa KČT č. 74

Kam v okolí?

Vydáte-li se po naučné stezce Paměti Novohradská k bývalému hraničnímu přechodu Pyhrbruck, najdete přímo na hranici vznikající expozici železné opony s několikametrou kopii technického zajištění hranice.

★ Český Krumlov – opevnění města a hrad

Původní **městské hradby** z 13. století vystřídalo dokonalejší opevnění o století později. Také 15. století znamenalo další rozvoj a renesanční Budějovická brána pochází ze století šestnáctého. Dochovaná je okrouhlá bašta u pivovaru a krátký úsek hradby. Informace: www.hradky.cz/?OID=2308.

Roku 1230 založil Vítek z Prčice nad levým břehem řeky Vltavy malý hrádek, který se rozrostl ve 14. století na hrad ve vlastnictví Rožmberků. Za velkým hospodářským vzestupem města stála těžba stříbra, a tak nebylo divu, že hrad byl velkolepě přestavěn na zámeckou rezidenci. Zajímavostí je i to, že právě v Českém Krumlově Schwarzenbergové jako poslední rod u nás stále drželi svoji gardu a k jejímu rozpuštění došlo až s vyvlastněním majetku komunisty roku 1948. Absolvovat můžete dvě prohlídkové trasy, navštívit galerii, lapidárium, zámeckou věž, zámecké divadlo a **hradní muzeum**. Muzeum sídlí v budově Hrádku a jeho součástí je prohlídka zbrojnice s loveckými palnými zbraněmi, slavnostními zbraněmi,

Otevírací doba: sezónně
Cenová hladina: od 50,- Kč do 99,- Kč; od 100,- Kč do 149,- Kč - dle zvolené prohlídky

Kontakt:

Státní hrad a zámek Český Krumlov
Zámek 59, 381 01 Český Krumlov
Tel.: +420 380 704 721
E-mail: ceskykrumlov@budejovice.npu.cz
www.zamek-ceskykrumlov.eu

Mapa KČT č. 73

Kam v okolí?

Z bohaté nabídky možností Českého Krumlova vybíráme Muzeum vltavínů (www.vltaviny.cz/cz).

Kam za vojenskými památkami

Budějovická brána v Českém Krumlově

Baštu městského opevnění, sloužící dnes jako penzion, najdete v Českém Krumlově u pivovaru.

Keltské oppidum Třísov

Na širokém ostrohu v zákrutu Vltavy a údolí Křemžského potoka vyrostlo důležité keltské oppidum střežící obchodní stezku. Místo obývali lidé ovšem už v době bronzové. Patrně jsou dva souběžné valy, příkopy a místo, kde se nacházela brána. Přibližně na začátku našeho letopočtu bylo toto opevněné sídlo opuštěno.

Informace: www.ckrumlov.info/docs/cz/region_histor_keoptr.xml.

Z původního horního hradu Rožmberka se zachovala jen věž Jakobínka.

Jak na místo?

Po silnici z Českého Krumlova směr Křemže přes Smín a Plešovice do Třísova. Z železniční zastávky Třísov po značené cestě asi 400 metrů.

Otevírací doba: volně přístupná lokalita

Cenová hladina: zdarma

Mapa KČT č. 75

Kam v okolí?

Vydáte-li se po značené cestě na druhý břeh řeky Vltavy, narazíte na romantickou zříceninu hradu Dívčí Kámen (www.divcikamen.cz).

Hrad Rožmberk

Na vysokém ostrohu obtékaném řekou Vltavou vystl nejprve Horní hrad, raně gotická část z 13. století. Jednalo se o jeden z nejstarších hradů Vítkovců. Po požáru roku 1522 nebyl udržován. Dochovaná je okrouhlá věž Jakobínka, která bude po rekonstrukci přístupná. Dolní hrad s původním palácem ze 14. století prošel několika přestavbami. Za pozornost stojí i vstupní křídlo s bosovanou branou a zbrojnice. Také ve městě najdete zbytky opevnění ze 14. století. Lze absolvovat dvě prohlídkové trasy a hrad je přístupný denně.

Jak na místo?

Z Českého Krumlova po silnici směr Vyšší Brod přes Větřní a Nahořany do Rožmberka. Z železniční stanice Rybník asi šest kilometrů po značených cestách.

Otevírací doba: celoročně

Cenová hladina: od 50,- do 99,- Kč

Kontakt:

Státní hrad Rožmberk

382 12 Rožmberk nad Vltavou

Tel.: +420 380 749 838

E-mail: rozmberk@budejovice.npu.cz

www.hrad-rozmbek.cz

Mapa KČT č. 73

Kam v okolí?

V Rožmberku najdete dokonce dva židovské hřbitovy, nový je dostupnější (www.hrady.cz/?OID=9125).

Nejvýše položený hrad Vítkův kámen

Rozsáhlou zříceninu nejvýše položeného hradu naší republiky Vítkův kámen (1053 metrů nad mořem) najdete v zalesněném pásmu mezi Lipenskou přehradou a státní hranicí. Založili ho Vítkovci v 13. století jako strážní hrad na solné stezce. Vzbouřená šlechta zde věznila krále Václava IV. V 17. století došlo k opevnění vnějšího hradu zdi s pěti bastiony. Jeho odolnost zůstala neprověřena, války se mu vyhnuly. V době komunistického režimu se nacházel v nepřístupném hraničním pásmu a armáda si na dochované hradní věži zřídila pozorovatelnu. Její funkčnost si můžete vyzkoušet na vlastní oči, dnes slouží jako vyhlídka. Vítkův kámen je přístupný od června do září denně, jinak o víkendech a svátcích.

Jak na místo?

Přívozem Frymberk – Frýdava se přeplavíte přes Lipno (možno i s automobilem) a dále do Svatého Tomáše a pěšky k hradu (značeno). Od přívozu vede značená turistická cesta asi pět kilometrů, vhodná i pro cyklisty a běžkaře.

Otevírací doba: celoročně

Cenová hladina: od 50,- do 99,- Kč

Kontakt:

Hrad Vítkův Kámen

Tel.: +420 724 114 087

E-mail: kovacin@komi.cz

www.vitkuvhradek.cz

Mapa KČT č. 67

souborem cvičných kordů, fleretů a šavlí z 19. století. Zajímavé jsou například pušky s doutnákovým zámekem ze začátku 17. století. Muzeum je otevřeno celoročně mimo pondělky, zámek je přístupný od dubna do října denně mimo pondělky.

★ Vojenský újezd Boletice

Západně od Českého Krumlova v pohorí Blanský les se na 220 km² plochy rozprostírá vojenský újezd Boletice. Zřízen byl po druhé světové válce jako nástupce vojenského výcvikového tábora. Armádou ČR je stále využíván především pro cvičení jednotek pozemních sil ve střelecké a taktické přípravě a k výcviku řízení vojenských vozidel. Jižním okrajem probíhá linie lehkého opevnění z třicátých let minulého století. Do roku 2006 byla oblast nepřístupná, zatím došlo k částečnému zpřístupnění některých okrajových oblastí, ovšem pouze o víkendech. Vydat se tak můžete po značených cestách, naučné stezce vedoucí na nejvyšší horu Knížecí stolec s rozhlednou (trasa Záhvozdí – Uhlíkov – Adolfův kámen – Umrlčí hlava – Knížecí stolec). Stejně jako u ostatních vojenských prostorů se počítá v budoucnu s jeho zmenšením, čímž by se zpřístupnila především turisticky atraktivní jižní část. V újezdu se nacházejí tyto vojenské objekty:

✕ součinnostní střelnice Brzotice a Třebovice

Otevírací doba: omezeně přístupná lokalita
Cenová hladina: zdarma

Mapa KČT č. 67, 70

Kam za vojenskými památkami

- ✗ střelnice bojových vozidel Jablonec a Podvoří
- ✗ dělostřelecká střelnice Ondřejov
- ✗ protitanková střelnice Javoří
- ✗ pěchotní střelnice Otice a Podvoří
- ✗ cvičiště „boj o osadu“ a kontrolní propouštěcí místo Ondřejov
- ✗ cvičiště řízení bojových vozidel Dolany
- ✗ automobilní cvičiště Kovářovice
- ✗ vodní cvičiště Loutka
- ✗ taktické směry s úseky pro nácvik boje v obraně a v útoku.

Vojenská zajímavost

Naše linie opevnění z třicátých let měla své silnější i slabší stránky. Mezi ty první patří vynikající kvalita provádění prací. Při betonáži „řopíků“ s běžnou odolností měla krychelná pevnost betonu dosahovat hodnoty 450 kg/cm², tato hodnota byla nejen dodržena, ale například právě z Šumavy pochází rekordní kontrolní vzorek, který se vyšplhal až na 741 kg/cm². Kromě řady dalších problémů u linie lehkého opevnění by byla obrana zkomplikována tím, že v roce 1938 armáda dosud neměla ve výzbroji vhodné obranné granáty, nepodařilo se spolehlivě dořešit spojení a na Šumavě chybělo opevnění u některých komunikací. Navíc dobře vyzbrojená německá armáda měla o opevnění dobré informace a připravovala se na útok v nejslabších místech.

Nejčastěji budované objekty lehkého opevnění – „řopíky“ – mají své pojmenování odvozené od zkratky Ředitelství opevňovacích prací – ROP.

Protitankové překážky (ocelové nebo železobetonové) doplňovaly linie opevnění.

Archeopark Netolice

Nad Netolicemi na vrchu Svätý Ján se od 10. do 13. století rozkládalo jedno z nejdůležitějších přemyslovských hradíšť v jižních Čechách. Vidět zde můžete profil tělesa hlavního zemního valu hradíště, ale především rekonstrukci opěrné zdi s tělesem komorové hradby s palisádou. Vše se podařilo postavit za použití dobových technologií a materiálů. Skvěle si tak můžete udělat představu o opevnění slovanských hradíšť. Z Netolic vás sem zavede okružní tříkilometrová naučná stezka Historická krajina Netolicka.

Informace: www.archeopark-netolice.cz.

Otevírací doba: volně přístupná lokalita

Cenová hladina: zdarma

Mapa KČT č. 70

Opevnění Šumavy 1937–1938

Vzhledem ke členitému horskému terénu byly objekty lehkého opevnění budovány v poměrně malém počtu u hlavních komunikací a obvykle pouze v jednom sledu. Zvýšená aktivita budování se projevila po zabrání Rakouska Němci v březnu 1938. Například do září téhož roku vyrostlo mezi Českým Krumlovem a Klatovy 383 lehkých objektů a jedna pozorovatelná. Německý plán útoku Fall Grün počítal s útokem pěti armád na Československo, útok přes Šumavu měl směřovat na Prahu. Část objektů, která se nenachází ve vojenském újezdu Boletice, je možné si alespoň zvenčí prohlédnout. O linii i o poválečných úpravách se dočtete více v kapitole Plzeňsko.

Pomník setkání pěti armád Vitějovice u Prachatic

Na konci války v těchto místech americká armáda zastavila prchající německou a maďarskou armádu. Českoslovenští vojáci zde poté zajatce hlídali až do příchodu Rudé armády 13. května 1945. Původní pomník byl za komunistického režimu zlikvidován a namísto něho postaven nový, mohutný, posměšně přezdívaný Stopačka. Po roce 1989 byl obnověn pomník původní.

Jak na místo?

Pomník stojí u křižovatky silnic Netolice – Husinec a Strunkovice nad Blanicí – Vitějovice.

Informace: www.totalita.cz/historie/hist_pomnik_vitejovice.php.

Otevírací doba: volně přístupná lokalita

Cenová hladina: zdarma

Mapa KČT č. 70

Městské opevnění Vimperka

Fortifikace Vimperka vyrostla jako opevnění podhradí stejnojmenného hradu v 15. století. Sestávala ze samotné hradby, bašt a čtyř bran. K částečné demolicí došlo v 19. století, dochována je severovýchodní část pod zámek včetně Černé brány, dochované jako jediné, a šesti bašt. Ačkoliv došlo k přestavbě hradu na zámek, provázané opevnění je velmi zajímavé.

Informace: www.stredovek.com/list_photo.php?category=&hradby&object=Vimperk.

Otevírací doba: volně přístupná lokalita

Cenová hladina: zdarma

Mapa KČT č. 69

Hradní věž ve Vimperku

Kam v okolí?

Na renesančním zámku můžete navštívit muzeum s expozicemi Šumavského národního parku, sklárství a knihtisku (www.vimperk.cz).

Podzemní továrna Františkov

V údolí mezi Kvildou a Borovou Ladou stála sklárna a později papírna, kterou Němci od roku 1942 začali využívat pro válečnou výrobu. Zároveň začali budovat podzemní výrobní prostory. Montovaly se zde motory a kabiny pro první tryskový stíhací letoun světa Messerschmitt Me-262. Továrna byla i cílem spojeneckého náletu. Němci na konci války komplex částečně odstřelili, k dalšímu odstřelu pak došlo v padesátých letech minulého století. V místě se dodnes nachází řada stop, menší podzemní prostory a celý komplex je dodnes opředen řadou nejasností, dohadů i marných snah proniknout do podzemní části továrny.

Jak na místo?

Místo najdete u silnice Kvilda – Borová Lada na levé straně Teplé Vltavy před odbočkou k penzionu Františkov.

Informace: www.zajimavosti.vyhledy.net/frantiskov.php. Na webu www.modrin.cz si můžete stáhnout zajímavou publikaci Tajemství Františkova.

Otevírací doba: volně přístupná lokalita

Cenová hladina: zdarma

Mapa KČT č. 65

Kam v okolí?

Na pravém břehu Vltavy od bývalé továrny kousek směrem na Borovou Ladu stojí pomník převaděčům přes hranici za totalitního režimu po roce 1948 (www.turistika.cz/fotogalerie/83871/frantiskov-pomnik-prevadecum#645364).

Opevněné Prachatice

První opevněné město od bavorských hranic, založené na Zlaté stezce, začalo stavět opevnění koncem 14. století. O dvě století později vyrostly vnější hradby s válcovitými baštami. Dvakrát město dobyl Jan Žižka, po druhém obléhání většina obyvatel města byla pobita nebo upálena v sakristii kostela svatého Jakuba. Dochovaná zůstala zdvojená Písecká (Dolní) brána, sedm bašt, později využívaných k bydlení, a hradební parkán mezi Dolní branou a baštou Helvit je upraven do parkové podoby. Od Písecké brány se můžete nechat vést okružní naučnou stezkou Prachatické hradby, která vás provede a upozorní na všechna zajímavá místa.

Informace: www.prachatice.eu/mesto/zakladni-informace/pamatky-pametihodnosti.

Otevírací doba: volně přístupná lokalita

Cenová hladina: zdarma

Mapa KČT č. 69, 70

Kam v okolí?

V Prachaticích můžete navštívit expozici Národního muzea věnovanou historii loutkářství a cirkusu (www.nm.cz).

Písecká brána v Prachaticích

★ Bitva u Sudoměře 1420

Prvního velkého vítězství, navíc proti značné přesile, dosáhli husité neda-leko jihočeské Sudoměře. Houf asi 400 bojovníků táhl z Plzně k Táboru. Pronásledovalo jej asi 700 až 2.000 jízdních těžkooděnců. Na hrázi mezi

Z dálky viditelná Žižkova mohyla u Sudoměře

Městské opevnění Vodňan

Původní palisádové opevnění města nahradily v 15. století dva až tři pásy městských hradeb. Částečně zachované hradby s baštami prošly rekonstrukcí. Z původních čtyř bran se nedochovala žádná. Průvodce na cestu najdete na webu:

www.muzeumvodnany.cz/muzeum-a-galerie/subjekt/845-opevneni-historickeho-jadra-vodnan.

Otevírací doba: volně přístupná lokalita

Cenová hladina: zdarma

Mapa KČT č. 70

Kam v okolí?

Ve vodňanském muzeu je umístěna expozice rybníkářství, vodních mlýnů a plavení dřeva (www.muzeumvodnany.cz).

rybníky Markovcem a Škaredým husité, kteří sami měli jen devět jezdců, sestavili z dvanácti vozů hradbu a nepřítele tak donutili zaútočit po úzké hrázi, čímž naprosto eliminovali přesilu a možnosti jízdy. V další fázi útočníci vyrazili přes vypuštěný rybník Škaredý, a zatímco husité čekali na pevné zemi, těžká jízda se bořila v bahně rybníka. V bojích padl velitel husitů Břeněk Švihovský, velení převzal a bitvu dotáhl do vítězného konce Jan Žižka z Trocnova. Průběh bitvy ve filmu Jan Žižka neodpovídá z větší části historické skutečnosti. Na místě bojů dnes najdete obrovskou stylizovanou sochu Jana Žižky od akademického sochaře Emanuela Kode-ta. Ačkoliv z hlediska vojenského nešlo o velkou bitvu, právě ona poprvé skvěle ukázala, jak obratnou taktikou lze porazit i početnějšího nepřítele, což se husitským vojskům dařilo další řadu let.

Informace: www.husitstvi.cz/vojenstvi/bitva-a-tazeni/bitva-u-sudomere-25-03-1420/.

Otevírací doba: volně přístupná lokalita

Cenová hladina: zdarma

Mapa KČT č. 71

Kam v okolí?

U nedaleké Lhoty u Kestřan můžete u řeky Otavy pozorovat pozůstatky sejpů, hromad vytěženého materiálu po těžbě zlata, případně zkusit sami štěstí...

Vojenská zajímavost

Z Oslova u Zvíkovského Podhradí vede okružní desetikilometrová naučná **Partyzánská stezka** s devíti zastávkami. Od podzimu roku 1942 zde probíhalo budování zemních úkrytů pro přechovávání zbraní ze strakonické zbrojovky i pro ukrývání uprchlých zajatců. Ilegální skupina narostla do velkých rozměrů, po prozrazení v srpnu 1943 gestapo zatkl více jak sto osob, jen z Oslova přišlo o život 21 občanů. K uctění jejich památky stojí u hřbitova v Oslově pomník. U Podolského mostu (na silnici Písek – Tábor) na levém břehu Vltavy najdete pamětní desku setkání americké a Rudé armády 10. května 1945. K původní desce, na níž je v rozporu se skutečností uvedeno, že Američané zde čekali od 6. května dlouhé dva týdny, již bylo podáno upřesnění na informační tabuli.

Hrad Zvíkov

Na ostrohu nad řekami Vltavou a Otavou začal král Přemysl Otakar I. budovat v první polovině 13. století hrad, který byl později ještě rozšířen. O jeho kvalitách svědčí i marné dobývání husitskými vojsky i dvouleté obléhání Švédy za třicetileté války, kdy se v něm úspěšně bránila posádka 140 mužů. Jako majitelé se vystřídalí Rožmberkové, Švamberkové, Eggenberkové a Schwarzenbergové. Po napuštění Orlické přehrady zůstalo pod hladinou opevnění podhradí se dvěma branami. Původní přístup do hradu byl z této strany. Zajímavá je prohlídka jedné z nejstarších místností hradu, kterou je zbrojnice. Areál hradu je přístupný celoročně, prohlídka je možná od května do září denně mimo pondělky, v dubnu a říjnu o víkendech. Za návštěvu stojí i zámek Orlík – původně královský hrad přestavěný po požáru na začátku 16. století. Mezi Zvíkovem a Orlíkem jde naučná stezka Zvíkovské Podhradí – Orlík se 14 zastaveními, dlouhá 25 kilometrů. Na její trase se nachází u Nevězic na vrchu Peklo naše nejmenší známé keltské hradiště.

Otevírací doba: sezónně

cenová hladina: od 50,- Kč do 99,- Kč

Kontakt:

Hrad Zvíkov

Pošta 397 01 Písek

Tel.: +420 382 285 676

E-mail: zvikov@budejovice.npu.cz

www.hrad-zvikov.eu

Náš nejznámější, raně gotický hrad Zvíkov

Vzedmutá hladina Orlické přehrady pohltila i část opevnění a hlavní přístupové cesty na hrad Zvíkov.

Mapa KČT č. 39

Kam v okolí?

Zajímavý pohled na hrad i dopravní prostředek na zámek Orlík vám poskytne veřejná lodní doprava (www.lodnidopravaorlikslapy.cz).

Jak na místo?

Z Písku silnicí směr Bavorov přes Putim do Ražic, zde odbočit na Sudoměř. Vlakem do zastávky Sudoměř a pěšky po značené cestě.